

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: esütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5-ért, félévre 2-ért 50 kr, negyedévre 1-ért 20 kr. — Egy eszám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok és Egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 4-ért kaptak a lapot.

Felölös szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.
Kiadóhivatal: K. Vászárhelyt az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések s előfizetési pénzek küldendők.

Ismét egyházpolitika.

Olyan egyszerű, talán csekélyebb jelentőségű dolognak látszott ez a kongruenzesítésről szóló törvényjavaslat, a melynek tárgyalásába tegnap fogott a képviselőház. Ez a javaslat minden nagyobb kérdést kerülve, az egyház és az állam közti viszony nagy kérdéseit nem érintve, a szűkölködő papok részére az állami segély nyújtásának módozatai felől intézkedik. A létminimum van ebben a javaslatban biztosítva. Erre a javaslatra pedig égető szükség volt. A felekezetek maguk kérték és a kormány mindjárt hajlandó volt ezt a kérelmet teljesíteni, mihielyt ezt a pénzügyi helyzet megengedte. Mindenfelé azt híresztelték, hogy sovárgó örömmel várják az egyes felekezetek nyomorgó lelkipásztorai ezt az isteni manát, mely valósággal az égből száll alá az éhezőknek. Most azonban egyszerre nem éheznek a papok. Egyszerre nem sürgős a javaslat. El lehet ódázni. Előbb oldjuk meg a nagyobb egyházpolitikai kérdéseket, csak aztán végül rendezzük a kongruenzet. Egyfelől követelik az 1848. évi XX. t.-cz. 3. §-ának végrehajtását, hogy ugyanis az államkasszából fedeztessék a felekezetek összes egyházi és iskolai szükséglete; másfelől elsősorban ennek a radikális reformnak előfeltételét, a papi javak szekularizációját követelik. Röviden szólva, egy újabb egyházpolitikát akarnak ránk erőszakolni, mely nagy rázkódtatással járna, az állam és az egyház között békésnek induló és az újabb időben határozottan konszolidált viszonyokat akarják megbolygatni.

De nekünk egyházpolitika többé nem kell. Nekünk közelebbi és fontosabb nemzeti céljaink vannak. Ezeket kell valahára megvalósítani, mert már igazán „periculum in mora.” Tovább halogatni az ügyet vétkes könnyelműség nélkül alig lehetne. Örülünk, hogy a házassági reformmal kapcsolatos egyházpolitikai akció szerencsésen befejezhetők. Az elégtelenség lassanként lecsillapodott. A kedélyek megnyugodtak és a rendes politikai helyzet állhatott elő. A kedélyek ezen pacifikációjában pedig nagy érdeme van ennek a kormánynak, mely az egyházpolitikai törvények végrehajtását nagy tapintattal és körültekintéssel elnémulhatott és a felekezetek, azok vezérei és főnökei megnyugodtak az új rendben, mely az egyház igazi érdekeire még sem lehet oly veszedelmes, mint a hogy azt az egyházpolitikai ellenzék hirdette és jósolta.

A kulturális háboru nem következett be. Sőt épen ezen reformok által az egy-

ház és az állam között olyan kedvező érintkezési viszony létesült, hogy most már az egyházi és az állami hatóságok között támadható konfliktusok egész sorozata ki van zárva. Ez többé nem lehetséges. Az egyházi és állami tényezők ezután vállvetve az egységes magyar nemzeti kultúra előmozdítására, elősegítésére fordíthatják egész tevékenységüket. Épen azért a kormány igen bölesen tartózkodott úgy az egyházi, mint az iskolai hatáskörök tekintetében a merev szétválasztó politikától, inkább az egyeztető, a kölcsönösen segítő szempontokat kereste ki, hogy ezt a nagy nemzeti nevelést, közreműködést a felekezetek megbecsülhetetlen közreműködésének felhasználásával elősegítse. Ennek a célnak egyik eszköze akar lenni épen ez a kongruenz-javaslat is, mely a szűkölködő papság nyomorán enyhítvén, azt egyrészt az anyagi gondoktól és küzdelmekről felmentvén, másrészt az államhatalom iránti bizalomra hangolván, a nemzeti kultúra szolgálatára akarja tartósan megszerezni. Ennek a javaslatnak fő- és bevallott célja az lenne. Épen azért csudálkozunk azon furesz kifogások miatt, a melyeket ezen javaslat ellen felhoznak. Főként a hazafias protestáns egyházak magatartását nem értjük.

Azt mondják, hogy nekik ez a segítség kevés, mivel ők már eddig is nagy szolgálatot tettek a kulturának. Ennek fejében tessék kiutalványozni a megfelelő állami elismerést esengő pénzekben. Nem veszik észre, hogy ez a javaslat minden egyházra nézve elsősorban a segélynyújtást célozza, de mellékeztél gyanánt ott van, hogy ezen segélynyújtás révén azon egyházakat, azon felekezeti papokat akarjuk megnyerni a magyar kultúra szolgálatának, kiknek működését ezen a téren eddig sajnosan nélkülöztük, sőt a kik határozottan ellenünk dolgoztak. A másik erkölcsi siker pedig nyomban meghozza gyümölcsét, mihielyt ezeket a nemzetiségi felekezeteket és papokat bizalomra serkentjük a magyar állameszme, annak céljai iránt, a mely felől eddig csak a gyűlölet és harag tanításait, izgató szavait hallották. A nemzetiségi kérdés sikeres megoldásának legfőbb okát pedig abban kell keresnünk, hogy a nemzetiségek bizalmát és rokonszenvét iparkodjunk megnyerni a magyar állameszme iránt. Ezt a nemzetiségi felekezeti lelkészt eddig főként azzal izgatták, hogy nyomorának épen a magyar állami hatalom az oka, mely beszedi az adót a nemzetiségektől, de azt azután tisztán magyar állami és nemzeti célokra fordítja. Most a nemzetiségi lelkész azt fogja látni, hogy neki is ugyanazzal a mértékkel fognak

mérni, mint a többi vallásfelekezeteknek, akármely anyanyelven hirdessék is az isteni ígét.

Amde az ellenzéki taktika, a párszemponst mást követel. Neki ezek a hazafias célok alárendelt szempontok. Neki szemet szur, hogy ennek a kormánynak egyházi és nemzetiségi, közművelődési, kulturális politikáját a legszebb eredmény, a siker koronázza. Ezt a vívmányt pedig nem szabad Bánffy báró kezén hagyni.

Hisz csak hatalma, ereje gyarapodik vele. Itt az idő, most vagy soha. Tűzeljük fel a felekezeteket bizalmatlanságra, gyanakvásra a kormány iránt. Iparkodjunk feldulni azt a békés és tartós jó viszonyt, a melyet ennek a kormánynak ügyes keze hozott létre az egyházi és állami hatóságok között. Legyen háboru az egész vonalon. Indítsunk rablóhadjáratot az egyházi vagyon ellen a szekularizáció céljából. Forgassuk fel a történelmi fejlődést. Ejtsük zavarba a kormányt, a mint csak tőlünk kitelhetik.

Ezt célozzák csupán azok a támadások, a melyeknek mozgó elemek az egyházpolitikai reakció képezi. Most is a néppárt és a nemzeti párt áll az első sorban. A szabadelvű párt el van határozva, hogy szilárdan kitart Wlassics és a javaslat mellett.

Ennek a javaslatnak rendszerét, lényeges rendelkezéseit kiforgatni semmi áron sem engedi. Ez a javaslat ki fogja állani a tűzpróbát és abban az országos törvénytarban, már mint szentesített törvény, újból az egyházpolitikai reakció leveretését fogja jelezni. Mert ennek a reakciónak nem hogy győzni, de még külső sikerre szert tenni sem szabad.

R.

„Polgári-iskolai körök.”

A polgári iskola maradjon népoktatási intézet. A polgári iskolai tanítók maradjanak ezután is a megyei tanítótestületekben, mert minden önálló kísérlet a hazai tanügy kárára történik. — Ha már tetszik, szervezzenek maguknak valami külön szakosztályfélséket.

Körülbelül ez a veleje a „Székely Nemzet” április 8-iki számában „Polgári-iskolai körök” ezimű tanügyi cikknek.

A fentebb körvonalazott indítványfélélet a mai viszonyok között már nagyon megkésettnek és megalkothatatlanak tartom.

Ugy jön nekem ez indítványféle, mintha valaki 1848-ban nem a kor szelleméből folyó eszmék elfogadását, hanem a mohácsi vést előidéző bajok orvoslását sürgette volna.

Ez az indítvány életképes lehetett volna ezelőtt 30 évvel, a midőn a polgári-iskolai tanárokat ideig-

lenesen belekényszerítették a megyei tanítótestületekbe; szóval a kezdet reggelén, de ma már egy átbőjtölt élet estvéjén nem elégedhetünk meg csak egy sovány reggelivel.

Távol van tőlem, hogy azt a testületet, a melylyel 30 éves munkásság és barátság köt össze bennünket, csak legkisebb mértékben is kicsinyelni vagy sérteni akarnám. Tudom, hogy ez a nem illeik mellett, hálátlanság is volna, de meg fogják engedni nekem a mélyen tisztelt Kartársak, hogy állításaim bizonyítását megkísérlesem.

Előre is bízom abban, hogy szorosan a tárgynál maradván, őszi szavaim sem itt, sem másutt, nem fognak kellemetlen hatást előidézni.

Vajjon ma, midőn azt halljuk nagylelkű Miniszterünk, hogy a polgári-iskolai tanárok bajai már nem is panaszkodnak, de sérelmek, a melyeknek orvoslása szívén fekszik.

Midőn azt halljuk, hogy a polgár-iskolákat életképessé fogja tenni s ez okból kivieszi azokat a a népoktatási törvény keretéből s a reformálást külön törvénnyel fogja végrehajtani.

Ma, midőn nem csak az egyesületi, de a tanügyi és hivatalos világ is, mind sürűbben nyilatkoznak ebben az irányban. Legközelebb Halász Ferencz miniszteri osztálytanácsos, pár nappal ezelőtt a budapesti orsz. tanító gyűlésen.

Ma, midőn országos testületünk óriás munkát végez a polgári iskola és polgári iskolai tanárság önállósága érdekében s a vidéki körök alakulása is főképen ezt ezélezza.

Lehetséges volna-e ma megelégedni azzal, hogy a tanítótestület keretében, saját ügyünkre nézve továbbra is megbénítva kísérletezzünk.

Az előirt indítványfelét megtette a háromszék-megyei polgári-iskolai tanárság még a 70-es években. Akkor igaz meg kellett buknia vele, de ne akarjuk ezt ma, 30 esztendő múlva, ujából elővenni; ne akarjuk azzal most, mint valami nagyszerű gondolat magunkat megbódítani; ne akarjuk azzal megnehezíteni jó irányba indult ügyünk előhaladását s ne akarjuk azzal továbbra is elzárni magunktól életet szabad-levegőnket.

Hisz ezt ugy senki kívánhatja tőlünk senki.

A polgári-iskola megbénított szervezete mellett is bebizonyította életképességét. Ezzel hívta fel magára a felsőbb körök figyelmét. — Visszafeljeszteni senkinek sem jut eszébe, mert e merénnyel csakhamar elpusztulna a felsőnépiskolák módjára. — Hogy pedig a népoktatási törvény szellemében tovább nem fejleszthető, azt nem csak a Miniszter ismerte el, de azt teljesen bebizonyítva olvashatjuk a „Polgári-iskolai Közlöny“ 1898. évi áprilisi számában.

Az indítvány azon részével, a mely a megyei tanítótestületből való kiválást a hazai tanügy kárára írja, szintén nem értek egyet, mert ez hangzatos érv, de nem igaz s így el sem fogadható.

Hogy a vállvetett erők többet bírnak, ezt a régi igazságot mindnyájan ismerjük.

De hol van az megírva, hogy valaki tartozik elhanyagolni a maga ügyét a máséért; hogy tartozik rendelkezésére állani másnak akkor is, midőn legtöbbször szükség sines reá; hogy tartozik lemondani jogáról s őrttallani olyan gazda vagyona mellett, a ki a hűségnek szolgát szereti ugyan, de ennek nincs mit enni adnia; hogy tartozik a saját fájdalommal mellett a más sebeit tapogatni.

Azok a polgári iskolai tanárok, a kik a Kárpátok koszorújának hosszában iskolájukat a nemzeti szellem védbástyáivá tudták tenni s a kik ép oly hiven szolgálták a hazafiság eszméjét a megyei tanítótestületekben is; azok a polgári iskolai tanárok megértik az idő s az eszme hívó szózatát ezután is. Tudni fogják mikor jön el a kézfogás ideje s ha ez eljött, tudni fogják mit kell cselekedniök is.

Nemesak tanügyi, de manapság minden művelt ember figyelemmel kíséri a társadalmi mozgalmakat. A tanügy iránti munkásság nem katakombák rejtekeiben folyik.

Kiknek a mai csatatér dicsőséget szerzett, nyitva áll előttük a tér s az elemi iskolák ügyét ezután is tovább szolgálhatják?

A megyei tanítótestület kinőtt már régen gyermekkorából. Erőtéljességében már legfeljebb a baráti bánat érheti az elválás pillanatában.

Tudhatja azt minden tanfőúr, hogy a polgári iskolák jelenlegi munkaköre akkora, hogy azzal a

polgári iskolai tanárok megosztatlan ereje is nagy küzdelemmel birkózhathat meg.

Ki veheti hát rossz néven, ha a polgári iskolai tanárság figyelme s munkássága ilyen körülmények közt legfőképen maga felé irányul.

Ki veheti rossz néven, ha azon atyámfiai módjára, a kik ki akarták maguknak jelöltetni a levágandó ellenséget, mi is küzdőteret, s munkát kértünk magunknak.

Ha házat akarunk építeni a kartársi összetartozás és szeretet számára, a hol erőnket összemérjük.

Ha e házra saját firmánkat tesszük ki, mert 30 év beigazolta, hogy önállóság nélkül nincsen élet.

Hisz erre neveli a véglénytől az emberig minden teremtes az ő ivadékát. Ezt neveljük tanítványainkba, s mi ne rendelkezünk vele?

Eddig sóvárogtuk, most kérjük s akarjuk az önállóságot, mert a hazai tanügynek a polgár-iskola nem lehet örökre mostoha gyermeke. Ez pedig csak az által érhető el, ha a polgár-iskolának is kiadják a maga részét úgy, mint többi testvéreinek.

Közös lakásban voltunk eddig a testületi életre vonatkozólag, de azt hiszem a házbért leszolgáltuk.

Hogy pedig az elmondottak után is miért kell magunknak külön hajlékot építeni, azt beigazolván láthatja bárki a szentírásból is, ha elolvassa, hogy az Urnak, Mózesnek és Illésnek nem egy, de három hajlékot akartak építeni, pedig ők már ugyancsak egy eszmének voltak apostolai.

Mindezek után a polg. isk. tanárság egyebet s helyesebbet szerintem nem tehet, mintha magáévá teszi és támogatja országos egyesületünknek azon törekvését, mely a polgári iskolákat s ezzel kapcsolatosan a polg. isk. tanárok testületi életét is az elemi iskoláktól elválasztva külön törvénnyel kívánja szervezni.

Balázs Márton.
polg. isk. tanár.

Levelezés.

Nemzeti ünnepély Alsó-Csernátonban.

Alsó-Csernáton, 1898. ápril. 14.

Lélekemelő hazafias ünnepélynek valánk tanui községünkben ápril 11-én. Az 1848-iki törvények megalkotásának és szentesítésének félévesforduló nemzeti ünnepélyt tartotta meg Alsó- és Felső-Csernáton közönsége együttesen, Alsó-Csernátonban, a körjegyzői csoport székhelyén.

Már kora reggel zászlók lengetése mellett hullámozt a nép föl és alá Alsó-Csernáton fővezáján, midőn a különböző erkölcsi testületek gyülekeztek össze, készülődvén az együttes kivonulásra, hogy a nagy körmenetben mindenik testület a maga zászlója alá csoportosulva vegyen részt.

Kilencz órakor a községháza előtt megjelentek a felső-csernátoni erkölcsi testületek saját zászlóik alatt, a község előjáróságának és képviselő-testületének vezetésével, a tüzoltói zenekar közreműködésével.

Ekkor kezdetét vette a két község képviselő-testületeinek közös díszgyűlése, melyet Rápolthy László alsó-csernátoni főbíró, mint elnök lelkes szavakkal nyitott meg, előadván a gyűlés tárgyát és felkérvén a két község előjáróit és képviselőit, hogy a szabadban tartandó népünnepélyen is mindnyájan vegyenek részt.

A két község előjárói és képviselői egyhangulag elfogadták azon határozatot, mely egyfelől az 1848-iki törvények megalkotásának és szentesítésének félévesforduló órára rendezett nemzeti ünnepély megtartását örökíti meg, másfelől azt mondja ki, hogy Vég Antal volt 48-as ágyúöntőnek a két község lakossága a sírjához emlékkövet állít föl addig is, még a jeles férfi emlékének megfelelő szobor elkészültéig.

Magyarósi Ferencz felső-csernátoni községi képviselő a díszgyűlésen azon ajánlatot tette, hogy ő a Vég Antal sírkövéhez szükséges követ saját bányájából ingyen adja, és e mellett készséggel közremunkál az emlékkő elkészíttetése dolgában is.

A gyűlés az ajánlatot lelkes éljenzéssel fogadta és az emlékkő felállítása céljából kinevezett bizottságba Magyarósi Ferencz is beválasztották.

Ezután megkezdődött a nagy körmenet, mi-

lyent Alsó-Csernáton község lakossága nem látott többet soha!

A körmenetben a két község lakosai oly óriási nagy számmal vettek részt, hogy a jelenvoltakat bátran lehet ezer főre tenni. A körmenet alatt a felső-csernátoni tüzoltók zenekara György Albert karmester lelkes vezetése mellett hazafias indulókat játszott, mi által a lelkesedés fokozódott.

István András kereskedése előtt megállapodott a körmenet, hol Fekete András az 1848-iki törvények rendelkezéseinek a magyar nemzetre nézve óriási jelentőségét, és az ápril 11-iki nemzeti ünnepély nagy fontosságát fejtegette. Midőn Fekete András beszéde végén hivatkozott a magyar királynak legujabb nagy tényeire és hazafias lelkesedéssel bizonyította azt, hogy dicsőségesen uralkodó felleges királyunk nemzetünk iránti szeretetét már oly sok világos tény bizonyítja, hogy ez által a nagy király annyira közel férközött a hűséges magyar nemzethez, hogy most, az ápril 11-iki nemzeti ünnepélyen az egész nemzetet egyesíti a király szeretetének közös érzelmé; erre oly roppant lelkesedés tört ki az egész sokaság soraiban, hogy az összegyűlt nép dörgő „éljen a király!” „éljen a haza!” és „éljen Kossuth Lajos emlékére!” lelkes kiáltások között indult el, úgy, hogy az éljenriadalnak csak a zenekar fuvó hangszereinek megszólalása vetett véget.

Igy vonult az egész sokaság a ref. templomba, hogy hálát adjon az égúrának azért, hogy a magyar nemzetet békeességben juttatta el az 1848-iki törvények megalkotásának ötven éves jubiláris ünnepéhez s elhozta az időt, midőn ez a sokat szenvedett nemzet szeretett királyával együtt érezhet és könyörögjön a magyarok hatalmas istenéhez, hogy ezután is rendeljen a magyarok részére jó királyokat kik Magyarországot igazán szeretik.

A ref. templomban az iskolás gyermekekkel egyes dalárda gyönyörű énekeket adott elő. Bodor Géza lelkész szónoki hévvel és igazi hazafias lelkesedéssel beszélt a törvénytisztelet és királyszeretet nemzeti ünnepélyének nagyfontosságáról.

Innen a közönség, daczára a nagy sárnak, kivonult a Vég Antal sírjához, hol a felső-csernátoni tüzoltók zenekara és az alsó-csernátoni ref. egyházi dalárda egymást föl váltva, előadták: „Isten áld meg a magyart,” „Kossuth Lajos azt üzenté” „Hazádnak rendületlenül” sat. nemzeti dalokat.

Fekete András „Vég Antal sírjánál” című versét szavalta el. A vadászok diszlövéseket csináltak.

Végül Kovács Zsigmond 48-as honvéd a maga és mintegy husz 48-as honvéd bajtársa nevében megköszönte a közönségnek, hogy a nagy idők ágyúöntőjének sírjánál megjelent és hálás kegyeletének adóját lerőta a jeles hazafi emléke iránt.

Ezzel bevégeződött az igazán szép ünnepély, és hazafias érzelmek hatása alatt szép rendben hazavonult a két község lakossága.

Fekete András.

Ujdonságok.

— **Időjárásunk** most már épen semmi kívánni valót nem hagy fenn. Gyönyörű felhőtlen égről melegen süt a tavaszi nap, mindenütt életet fakasztva, hová sugarai eljutnak. Annyi zord, hideg idő után igazán örömmel üdvözli minden élő lény az első tavaszi napokat.

— **A fecskék.** A tavasz eme kedves hírnökei már megérkeztek. Eme kedves kis állatkák ösztöne, minden emberi jóslatnál biztosabban mutatja, hogy most már igazán kitavaszkodunk s az átmenei zord időknek most már csakugyan vége van.

— **Hej, nem fajult el még a székely vér.** A közelebből lefolyt sorozás alatt szentléleki Oláh Pálnak a hatodik fiát sorozták be katonának. Bizony az elesenevészedés mai korszakában ritkaság számba megy, hogy egy család hat derék katonát adjon a hazának.

— **Építkezések.** A mi derék öreg tanácsházunkat is renoválják. E tisztos koru épület a régi felfogások szerint oly bőlesen volt készítve, hogy minden egy iroda külön bejárattal, külön osztályt képezett s a tisztviselők csak úgy közlekedhettek egymással, ha előbb végig mentek egy szellős tor-

nácson, a mi különösen Nemerés időten felért egy kisebb rendű északsarki expedícióval. Ez a türhetetlen állapot most megszűnt. Az irodák össze vannak vágva s több új helyiség is lett s az egyes ügyosztályok egy helyiségben lettek elhelyezve. A egész tanács és árvaszék az omeleten, a városi pénztár és adóhivatal az eddigi helyen, a rendőrség a földszintén a bejáratnál balra, a gazdasági tanácsos a pénztár mellett van.

— **A közdivásárhelyi jótékony nőegylet** folyó év május hó 1-én az Unió kerti szinkörben működő előadással egybekötött táncszertélyt rendez, a melyre a meghívók ki is bocsáttattak. A rendező bizottság nem kimélve semmi fáradságot, minden erejével arra törekszik, hogy a közönségnek egy élvezetes estét szerezzen s ezzel a majálisok sorát is megnyissa. Az előjelekből ítélve reméljük, hogy a közönség tömeges megjelenése által fogja bebizonyítani, miszerint az ilyen műtörkövések iránt érdeklődik s azokat pártolja annál is inkább, mivel a helyárák is a legmegtányosabban vannak megállapítva. — Az előadást reggelig tartó tánc követi.

— **Április 11-ikét**, mint a dícső 48-i törvények szentesítésének 50 éves évfordulóját a nap jelentőségéhez méltóan ünnepelte meg április 14-én az áll. polg. fiu iskola tanárkara és tanuló ifjusága. Az ünnepély az ifj. dalkar „Hymnus” énekével kezdődött, ezután Erdélyi Károly polg. isk. igazgató egy igen tartalmas és a nap fontosságát kiemelő lendületes beszéddel az ünnepélyt megnyitotta. Talpra magyart szavalt Elekes Gyula VI. p. oszt. tanuló, mely után a Nemzeti himnust énekelték. Erre következett Teleky F. V. oszt. tanuló által készített ügyes értekezésnek a felolvasása Zentai Oszkár VI. oszt. által, ezután a dalkar elénekelt a „Diadal énekét.” Tóth K. „Előre” cz. költeményét szavalt Zayzon István IV. oszt. tanuló. Az ünnepély a „Szózat” elneklésével véget ért, csak az elhangzó lelkes, meg-megújuló éljenek s az egész nap lengedező zászló mutatta, hogy még tart az ünnep.

— **Táncmulatság**, Április hó 23-án (szombaton) gyermek-tanítványaival a Millenium-szállóban és 24-én (vasárnap) a tanácsház nagytermében zárkózvaival összekötött táncszertélyt rendez Herlitska Nándor táncztanító. Mindkettőnek kezdete 7 órakor. Együttal tudatja, hogy május hó 5-én megkezdí a második táncztanfolyamát, melyre felvételek naponta 10—12 óráig a Millenium-szálloda táncztermében történnek.

— **Verne munkái.** A nagy francia regényíró munkáinak illusztrált magyar kiadásából megjelentek a 83—91-ig terjedő füzetek. Befejeződik ezekben az Úszó sziget című regény és teljessé válik az Utazás a tenger alatt, a Vernerregények egyik legszebbje. E kiadást nemcsak az eredeti kiadás kitűnő illusztrációi avatják értékké, hanem a fordítás gondos volta is, melyre a kiadó Franklin-Társulat különös gondot fordít. Ennek a két regénynek is oly kiváló írók a magyarra áttűtetői, mint Gaal Mézes és Szász Károly. A derék vállalatot a népszerű író neve mellett díszes nyomdai kiállítása és nagy olesósága is ajánlja. Egy-egy füzet ára 20 kr., melyek akár egyenként, akár előfizetéssel (5—5 füzetre 1 forinttal) megszerezhetők a kiadónál, (Budapest, Egyetem-utca 11 vagy akármelyik hazai könyvkereskedéstől.

Közigazgatás.

Kis birtokok berendezése és felszerelése.

(Folytatás.)

A tagosítás, a szántóföldnek a legeltetés alóli elvonásával, a kis gazda egész állattenyésztését alakítja ugyan, de legnagyobb kihatással mégis a juhtenyésztésre van, mely tenyészágról a kis gazdának a legtöbb esetben vagy teljesen le kell mondan, vagy megapasztani a létszámot annyira, mennyit az e célra kijelölt közlegelőkön esetleg időszakilag legeltetésre alkalmazható saját birtokon, minden nehézség nélkül eltarthat.

Megszorítást szenved legtöbbszor tagosítás után a kis gazda lótenyésztése is, mert a hol esikó-legelőnek alkalmas közlegelő nincsen, s ily terület haszonbérbe sem kapható, a kis gazda szűk, keskeny belsőségén kifutó rendszerrel esikónevelésre nem gondolhat.

Nem nagy visszahatása van a tagosításnak a

a kis gazda szarvasmarha- és sertés-tenyésztésére, tenyészágak az új helyzetbe is jól beilleszthetők, sőt mivel a legeltetést a legtöbb esetben istállózással kell kiegészíteni — e tenyészágak anyagi minőség és értékben emelkednek.

A kisebb házi állatok tenyésztése pedig a tagosítás szükségképp belterjességre hajló irányánál fogva, főleg a tanya rendszerrel kapcsolatban, a kis gazda kezében a legkiterjedtebb mérveket ölthet, s azt igen fontos tenyészaggá fejlesztheti, úgy hogy azt a veszteséget, mit a juhtenyésztés megszorítása vagy beszüntetésével szenvedett, e tenyészaggal teljesen fedezheti.

Míg tehát a tagosítás az állattenyésztés egyik ágát szűkebb körre szorítja, vagy jövedelmező tenyészítését lehetetlenné teszi, másik ágánál pedig nagyobb felkarolásra szolgáltat anyagot és ösztönt: a mezőgazdaság másik ágánál — a növénytermelésnél a kényszerforgó és használat szabaddá tétele által, módot nyújt a föld legbensőbb kihasználására, melylyel jóval nagyobb munkát tesz szükségesé ugyan, de azután a nagyobb terméssel jobb jövedelmet is biztosít.

Elhagyva ezen kis bevezetés után azon fonalat, mely a tagosítás szűlté új helyzetben az állattenyésztés korszerű berendezésére mutatja az utat, melyről egyet-mást pár sorral alább fog találni még a szíves olvasó: főtárgyamhoz a növénytermelési ághoz térek vissza, felvéve a fonalat ott, a hol elejtettem.

Azt mondtam az imént, s ezuttal is állítom, hogy tagosítás után több munkára legyen készen a kis gazda, ha a falu szegény embereinek számát egygyel szaporítani nem akarja, mert nemcsak hogy nagyobbodik a művelés alá veendő területe, hanem azonkívül, a míg kis tagját berendezi, körülülteti, táblákra osztja fel, a régi barázdákat kitakarítja, tuskót, bokrot kiirtja, az utbaeső fákat kivágja, megfelelő helyre újakat ültet, utat készít, egy kis vetésforgót állít be stb. stb. sokszor kell, hogy izzadságtól törölje homlokát.

De kezdjük a dolgot legelő: ősszel vagyunk, a kihatás megtörtént, a mi kis gazdánk 20 kath. birtokát két helyett kapta ki, mivel a falu határának talaj alakulásai olyanok voltak, hogy a méltányosságnak csak így lehetett eleget tenni, de meg így kívánta ezt a község birtokossága is, hogy minden kis gazda kapjon az északi oldalból, meg a mérsékelt lejtőjű és lapályos dűlből is, természetesen birtoka terjedelmének aránya szerint. Kis gazdánk a lapályon 12 kath. és 1500 négyszöglet kapott, az északi oldalon a maradt 7 kath. s a pár négyszöglet jutott osztályrészüül. A nagy tag — nevezzük ezután a 12 holdast így — közepét szeli a tagosítás előtti dűlő ut, most pedig a tagosítás után kihatott új ut a tag keskenyebb oldalát érintve, vezet a szomszéd községbe ott, hol azután az országutba vész el.

Kis gazdánknek előbb a nagy tagot kell rendeznie, hogy az ősi vetést akár milyen későn, de megtehesse. Az első kapavágást ajánljuk, azzal tegye meg, hogy az imént említett régi utat ássa, kapálja, vágja fel, hogy a sokat taposott föld, addig, míg szántására kerül a sor, némileg puhuljon. Ezután járja meg a tagot szelében, hosszában, s nézze meg apróra, hogy a régi barázdákban nem maradtak-e kövek, avagy nem maradt ott vagy egy kemény czövek valamely zsiros határsértési per szomoru emlékekül, melyeket mielőtt beakasztaná a földbe ekéjét, ki kell szedegessen mind, mert tagosítás után nem egy eke szokott áldozatul esni az ilyen elővigyázatok elmulasztásának. De előbbre haladtunk, mint kellene, addig ugyanis ne akassza a kis gazda földjébe ekéjét, míg egy tervet nem készített, hogy ezen 12 kath., mely egész terjedelmében jó szántóföldet képez, miként használja ki úgy, hogy egy talpalatnyi föld se maradjon kihasználatlan.

(Folyt. köv.)

HIVATALOS RÉSZ.

Földmívelésügyi m. kir. miniszter.
Szám 72321/IV—1/897

Nagyméltóságú Főispán Ur!

Alkalmat kívánván adni a falusi kisgazdáknak, hogy a ménesbirtokokat megtekinthessék s tanulmányozhassák, az erre irányuló kirándulások szervezése ügyében a másolatban ide zárt rendeletet intéztem a vármegyei és városi gazdasági egyesületekhez és gazdakörökhöz.

Felkórem Nagyméltóságodat, hogy a kirándulások ügyét figyelemmel kísérni s a maga részéről is támogatni sziveskedjék.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.

Budapesten, 1898. évi március 26-án.

Darányi s. k.

Nagyméltóságú Potsa József urnak, 6 felsége valószínű titkos tanácsosa, Háromszékvármegye főispánjának.

S.-Szentgyörgy.

A vármegyei és városi gazdasági egyesületeknek és gazdaköröknek.

A gazdasági ismeretek terjesztésének leghatékonyabb eszköze a közvetlen szemlélet lévén, a falusi kisgazdáknak alkalmat kívánok adni arra, hogy a tárczám kezelésében lévő mezőhegyesi, kisbéri, bábolnai és fogarasi ménesbirtokokat, kisebb csoportokban megtekinthessék.

Ezen tervezett kirándulások feltételeire nézve a következőkről értesitem az egyesületet.

1. A kirándulásokban ez alapon csakis falusi kisgazdák vehetnek részt kisebb csoportokban, egy szakember (földbirtokos állatorvos) vezetésével.

A kirándulások leginkább a nyár folyamán, de esetleg télen is történhetnek a kirándulók vidékéhez legközelebb eső birtokra.

Mezőhegyesre télen egyszerre csak 30 egyén, nyáron 100 egyén, Kisbérre télen 80 egyén, nyáron 150 egyén, Bábolnára július hó 1-től február hó 28-ig legfeljebb 20 egyén, ez időtől június hó 30-ig mintegy 100 egyén tehet kirándulást, Fogarasra pedig úgy télen, mint nyáron csak kisebb csoport rándulhat, mert az utóbb nevezett birtokon a látogatóknak éjjeli szállás nem adható s így ezen birtokot leginkább csak a környékbeliek látogathatják meg.

2. A vasuti oda- és visszautazás költségeit a gazdasági egyesület előlegezné a kirándulóknak, s azokat az egyesületnek visszatéríteném.

A vasuti költségek mérséklése érdekében egyidejűleg megkerestem a kereskedelemügyi m. kir. miniszter urat, hogy a szóban levő kirándulások résztvevőinek kedvezményt engedélyezzen.

A kereskedelemügyi miniszter ur határozatáról pótlólag értesíteném az egyesületet.

3. A vasutonal kiinduló pontjához szükséges fuvar költségeit a kirándulók viselik, az illető ménesbirtok vasutállomásától a birtokra pedig a birtok fuvarjain szállítatnak be a látogatók.

4. Élelmezést és éjjeli szállást a birtokon díjtalanul kapnak a kirándulók.

5. A birtok igazgatósága a kiránduló csoporthoz egyik tisztviselőjét rendeli ki, aki a csoportot foglalkoztatja és kalauzolja.

6. Az egyes csoportok szervezését a gazdasági egyesület teljesíti, s ha a szervezés megtörtént, a csoport tagszámáról s a kirándulás idejéről az illető ménesbirtok igazgatóságát értesíti, s ha ez a kirándulás ideje ellen észrevételt nem emel, az illető igazgatóság által megjelölt időben csoportot az egyesület utnak indítja.

Az egyesület egyúttal gondoskodik a vasuti utazási kedvezmény kieszközléséről (a pótlólag közlendő módon az utiköltségeket előlegezi s a kirándulásról nekem is részletes jelentést tesz).

7. Az egyes ménesbirtokok gazdasági viszonyait ismertető adatok s a birtokra vonatkozó egyéb felvilágosítások az illető birtok igazgatóságától szerezhetők meg.

Ismerv a gazdasági egyesületeknek a gazdasági szakoktatási ügy iránti érdeklődését, úgy remélem, hogy a t. egyesület a falusi kisgazdák tervezett kirándulásait nagy érdeklődéssel szervezni és támogatni s mindazon teendőket elvállalni szives lesz, melyek a tervezet szerint az egyesületekre hárulnak s sikeresen csakis az egyesület által vihető kereszttől.

Budapesten, 1898. évi márcz. 26-án.

Darányi s. k.

A másolat hitelül:

Petric s. k.,
igazgató.

Nyiltér*)

A Székelyföld 29. számában közzölt Nyiltérben a gyanus kifejezést visszavonom, mert azon ösmertleket sérteni nem szándékom.

Bogdán Ferencz.

*) A nyiltérben közzölt szöveg nem vállal felelősséget a szerk.

Van szerencsém úgy a helybeli, mint vidéki t. közönség szíves tudomására adni, hogy Kovásznán

ÁLLANDÓ FOGGYÓGYÁSZATI TERMET

nyitottam a hol a foggyógyászat körébe vágó minden műveletet úgy operatív, mint technikai ágon elvállalok.

Rendelés minden nap reggeltől estig

Dr. Morvay István

25 57—* egyetemes orvos-tudor, fog- és szájbetegségek speciálistája.

ÚJ ÓRÁS ÜZLET.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy Kézdi-Vásárhelyt április 1-től kezdve, a kaszárnya melletti Pánczélféle ház bolthelyiségébe, a kor igényeinek megfelelő

ÓRÁS ÜZLETET

nyitottam.

Üzletem be van rendezve fali- és ingaórákkal; zsebo-
rák rendelés útján pontosan eszközöltetnek.

Óra-, valamint ókszer-javításokat is elfogadok és óra-
javításokért 2 évi felelősséget vállalok.

Ugy a helybeli, valamint vidéki n. é. közönség szíves
pártfogását kérve, maradtam

teljes tisztelettel:

KOVÁCS LÁZÁR,
órák.

(77 1—3)

SCHISSER PÁL

első nagy kárpitos-butor-raktárában

Kézdi-Vásárhelyt

nagy választékban kaphatók a legszolidabban munkált ruganyos
szalon-butorok minden minőségben. Teljes garnitúrák: egy ka-
napé, 6 drb karosszék 100 frtól feljebb, ezenkívül mindenféle di-
vany ottománok, faragott, tömören hajlított faszékek és függöny-
tartók, tükrök, toilett-asztalok, lószőr és tengerifü matraccok,
és sodronyágybetétek galvanizált sodronyból tömör fakerettel és
vasalással, egy nagy ágyra darabja 9 frt. Összehajtható vas-ágyak
32 rugós matráccezel.

**Az üzlethelyiség a kaszinó-épület föld-
szintjén van.**

(88 43—100)

9-es számú „Zuckerin“.

Adagtablettekben oly édesítő erővel bír, hogy

1/2 kiló cukor édességi értéke

csak 3 és fél krajczárba kerül.

Egy krajczárért 6 eséze kávét lehet megédesíteni. — Olesőbb tablettek is
kináltnak azonban

csak kizárólagosan „ZUCKERIN“ tabletteket kérjünk.

Kapható vegyesáru-üzletekben. — Raktárakat létesít:

DÁVID JÓZSEF, ARADON.

Ügynökségi és bizományi üzlet.

GARA ÉS TÁRSA

a m. kir. szabad. osztálysorsjáték főelárusítói

Budapest, Károly-körút 11.

A nagy. m. kir. osztálysorsjáték első osztályának
huzása május hó 11. és 12-én lesz. Ezen hat osztályból álló sorsjátéknál ismét több milliót fognak
nyerni. Az első osztályu tervszerű betét

egy egész sorsjegyért 6 frt —
egy fél sorsjegyért 3 frt —
egy negyed sorsjegyért 1 frt 50 kr
egy nyolczad sorsjegyért — 75 kr

Rendelményeket azonnal eszközölünk.

GARA és TÁRSA, a m. k. szab. osztálysorsjáték
főelárusítói Budapest, Károly körút 11.

Hirdetések

lapunk

kiadóhivatalában

felvétetnek

SZIVATTYUKAT

házi, ipari, mezőgazdasági, építkezési és egyéb
nyilvános célokra kéz-, járgány és erőhajtásra,

TÜZFECSKENDŐKET

városi, községi, gazdasági és gyári tűzoltó-
ságoknak

harangokat és harangállványokat

templomok, iskolák stb. részére.

Büzmentesen működő pöczegödör tisztító készülékeket, utcai öntöző-
kocsikat, sárkaparókat

készít és ajánl a

BUDAPESTI SZIVATTYU- és GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG (ezelőtt **Walser Ferencz**)

Budapest, VI., Külső váciút 45.

(25 15—40)

Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve.